

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน
สำหรับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา

ภาสกร พงษ์สิทธิ์การ

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาคุณลักษณะ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2554

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิพนธ์ของ ภาสกร พงษ์สิทธากร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาคุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณั เพชรชื่น)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.เสาวนิตย์ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณั เพชรชื่น)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาคุณิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จอันสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดจากความกรุณาในการให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทางวิชาการจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ เพชรชื่น อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ดูแลเอาใจใส่ ในการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูงที่ให้คำแนะนำในการเขียนเรียบเรียง และตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะอย่างรอบคอบทุกขั้นตอน ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุก ๆ ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ เสียสละเวลาในการตรวจสอบ ให้คำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข เครื่องมือในการวิจัย โดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ ดร.เสาวนิตย์ ชัยมุสิก และคุณเอกรินทร์ สัมหาศาล ที่เป็นแรงกระตุ้น จูงใจ และเป็นต้นแบบให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนประสบผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ คณะบุคลากรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะผู้บริหาร คณะครู โรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือ สนับสนุน อำนวยความสะดวกต่อการวิจัยในครั้งนี้อย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนของผู้วิจัย ตลอดจนคุณครู อาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และเมตตา กรุณา ต่อผู้วิจัยในทุกเวลาและทุกโอกาส ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วยความสำนึกยิ่ง

ภาสกร พงษ์สิทธิ์การ

49820173: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ด. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม/ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน/ ครูภาษาไทย

ภาสกร พงษ์สิทธาคร: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา (TRAINING CURRICULUM

DEVELOPMENT ON STANDARD-BASED LEARNING UNIT DESIGN FOR THAI

LANGUAGE TEACHERS OF THE SECONDARY EDUCATION LEVEL) คณะกรรมการ

ควบคุมคุณภาพนิพนธ์: อารมณ เพชรชื่น, Ed.D., ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์, ค.ศ. หน้า 262.

ปี พ.ศ. 2554.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา 3) เพื่อติดตามประเมินการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานในสถานศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้และหาประสิทธิผล และ 4) การติดตามผลการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานในสถานศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า ได้หลักสูตรฝึกอบรมมีคุณภาพดีและมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรม ส่วนการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรจาก ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินชิ้นงานการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 2.50 ผลการติดตามการนำความรู้เรื่องการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานไปปฏิบัติในสถานศึกษาของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมเสร็จสิ้นไปแล้ว 2 สัปดาห์ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 2.50

49820173: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; Ed.D.

KEYWORDS: CURRICULUM DEVELOPMENT/ STANDARD-BASED LEARNING UNIT
DESIGN/ THAI LANGUAGE TEACHER

PASSAKORN PONGSITDHAKORN: TRAINING CURRICULUM DEVELOPMENT
ON STANDARD-BASED LEARNING UNIT DESIGN FOR THAI LANGUAGE TEACHERS
OF THE SECONDARY EDUCATION LEVEL. ADVISORY COMMITTEE: AROM PETCHURN,
Ed.D., WIMONRAT CHATURANON, Ph.D. 262 P. 2011.

The purposes of the research were 1) to develop a training curriculum on Standard-Based Learning Unit Design for Thai language teachers of the secondary level education ; 2) to evaluate the efficiency of the training curriculum on Standard-Based Learning Unit Design for Thai language teachers of the secondary level education ; 3) to follow up the application of the knowledge on the 4 steps of the Standard-Based Learning Unit Design in schools namely : 1) the study and the synthesis of the basic data, 2) the development of the curriculum, 3) the try out for findings out the efficiency and 4) the follow up for the application of the knowledge on the 4 steps of the Standard-Based Learning Unit Design in schools.

The findings of the research indicated that, the training curriculum, in term of quality, is considerably good and appropriate for the training application. Regarding the efficiency of the curriculum in term of comparison, the result showed that the knowledge about Standard-Based Learning Unit Design after the training was higher than before training at the .05 level. The result of the tasks on Standard-Based Learning Unit Design of the trainees was good at the average of 2.50 level. The result of the follow up for the application of the knowledge about the Standard-Based Learning Unit Design in schools was good, above the average of 2.50 level after 2 weeks of training.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร.....	12
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	
และมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	30
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	48
แนวคิดและทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง.....	56
แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	62
การฝึกอบรม.....	70
ครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.....	94
การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน.....	103
การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง.....	111
การวัดเจตคติ.....	115
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	123

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	127
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์.....	130
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร.....	135
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรภาคสนาม.....	143
ขั้นตอนที่ 4 การติดตามผลประเมินผล.....	151
4 ผลการวิจัย.....	153
ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ อิงมาตรฐาน สำหรับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา.....	153
ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม การออกแบบหน่วย การเรียนรู้ อิงมาตรฐาน สำหรับครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา.....	155
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	164
สรุปผลการวิจัย.....	165
อภิปรายผล.....	166
ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิจัยครั้งต่อไป.....	172
บรรณานุกรม.....	173
ภาคผนวก.....	182
ภาคผนวก ก.....	183
ภาคผนวก ข.....	185
ภาคผนวก ค.....	216
ภาคผนวก ง.....	239
ภาคผนวก จ.....	254
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	262

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	47
2	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษา การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม.....	72
3	แบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู.....	120
4	แบบวัดเจตคติต่อสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	121
5	แบบแผนการทดลอง.....	144
6	ผลการประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกอบรม (N=40).....	156
7	ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการประเมินผลการปฏิบัติชิ้นงาน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน.....	157
8	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านเจตคติที่มีต่อการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ อิงมาตรฐาน ครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ก่อนและหลังการฝึกอบรม.....	158
9	เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ อิงมาตรฐานและเจตคติต่อการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานก่อน และหลังการฝึกอบรม ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	161
10	ผลการติดตามประเมินการนำความรู้เรื่องการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลังการอบรมเสร็จสิ้นไปแล้ว 2 สัปดาห์ (N = 20).....	162
11	ผลการสำรวจความต้องการด้านความรู้ ความสามารถในการออกแบบหน่วย การเรียนรู้อิงมาตรฐาน (N = 70).....	255
12	ผลการสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมของครูภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา (N = 70).....	256
13	ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	258

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	260
15 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบประเมินหลักสูตรระหว่าง การทดลองใช้หลักสูตรนำร่อง (N = 12).....	261

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน.	8
2 องค์ความรู้ ทักษะสำคัญและคุณลักษณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	37
3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	39
4 ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง.....	56
5 การเรียนการสอนปกติในห้องเรียน.....	57
6 กระบวนการของการฝึกอบรม.....	81
7 แบบจำลองการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ.....	82
8 ระบบการฝึกอบรมและพัฒนาของเทรซี่.....	83
9 แบบจำลองระบบการฝึกอบรมตามแนวคิดของคาสซิโอ.....	84
10 แบบจำลองระบบการฝึกอบรมตามแนวคิดของเคสเลอร์.....	85
11 แบบจำลองระบบการฝึกอบรมตามแนวคิดของเพทริค.....	87
12 แบบจำลอง The High-IMPACT Training Model.....	88
13 แนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เริ่มจากการกำหนดมาตรฐาน.....	108
14 แนวทางการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เริ่มจากการกำหนดปัญหาสำคัญ.....	109
15 ลำดับหัวข้อเรื่องของหน่วยการเรียนรู้.....	110
16 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐาน สำหรับครูผู้สอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา.....	129